

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštini predal šte. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilno Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., šte. 10.
Četrtekova
»Naprejeva« številka
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilno
Kmetško-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Površnost sodnikov.

Nevedni backi — tihi malkontenti —
javni kverulanti.

Nezadovoljni ljudje se s tujo besedo imenujejo malkontenti. Malkontenti smo vsi, ki nismo zadovoljni z obstoječim neredom, korupcijo, dvojno mero itd. Nihče nam ne more zameriti, če smo s temi ali takimi krivicami nezadovoljni, saj naša nezadovoljnost ne izvira iz romantizma, ampak iz realnega življenja. Ali naj bo delavec zadovoljen, če dobi za težko in naporno delo mesečno par sto ali kvečjemu 1000 Din, dočim si gospoda iz njegovega dela tajno prilasča (to-rej krade!) deset in stokrat večje »zaslužke«? Ali naj bo zadovoljen, če ga ta gospoda kar na lepem vrže na cesto, ker je druge delavce z demagogijo in terorjem prisilila, da ji delajo za tretjino več? Ali naj bo državni uradnik zadovoljen, če vidi da se državni denar krade kar na debelo, na drugi strani pa država pravi, da nima niti za papir in peresa in zahteva, naj si jih uradniki kupujejo iz svojega? — Ali naj bomo zadovoljni, če vidimo, da se male gosposke rodbine šopirijo v velikih stanovanjih, velike rodbine pa se morajo stiskati po malih stanovanjih po 2 in 3 skupaj? Ali naj bomo zadovoljni, če se naša pisma na pošti zgublajo in če se kradejo iz njih dolarji? Če se izgublajo tudi priporočena pisma? Celo taka z returrecepisom?

Pravico imamo povedati, da nismo zadovoljni in prav nič se ne čutimo užaljene, če nas kdo zmerja z malkontenti. Kajti res je, da smo malkontenti. Kdor ima korajžjo javno povedati, da je zadovoljen (da je kontent) naj se kar priglasil! Prištelci ga bomo h gospodi, ali pa k backom, ki so kontent, ko jih mesar vodi na klavnico, ker ne vedo, kam jih vodi.

Mi pa nismo samo malkontenti, ampak tudi kverulanti. Ne le nezadovoljni, ampak tudi nergači smo! Svojo nezadovoljnost pokažemo s pritožbo in z obtožbo. In če nas kdo zmerja s kverulanti, se ne čudimo prav nič užaljene, nasprotno, zavedamo se, da imamo pravico do pritožbe in obtožbe, in če nam kdo očita, da se te pravice poslužujemo, nam daje pravzaprav le lepo izpričevalo, da nismo backi. Res je, da nismo backi, ampak kverulanti smo! V čast si to štejemo zlasti zdaj, ko je belih in črnih backov zelo mnogo.

Na drugi strani pa prav dobro razumemo, zakaj nas zmerjajo z malkontenti in kverulanti! Kako prijetno je mesarju, ki vede s šopom trave celo čredo backov v klavnico brez truda. Kako ga mora jeziti, če se backi ustavijo in mulijo ob poti resnično travo, ne da bi »spodobno« čakali na »travo«, ki jo dobijo v klavnici. Razumemo tega mesarja, če backe obra in če kolne, da so dandanes še backi malkontenti! Če bi kak back izpregovoril in povedal vsem drugim, kaj da jih čaka v klavnici — prav gotovo bi bil ta back kverulant in »pravičnik« mesar bi ga zaklal kar na cesti in zaklinjal bi se zraven, da bo naredil tako z vsemi kverulanti. Backi bi se nad tem zgledom tako ustrašili, da bi

šli prav »spodobno« v klavnico — in tam bi jih zadela enaka usoda, z edino razliko, da je za mesarja bolj komodno, če zakolje vse lepo na klavnici, za backe je pa prav vse eno.

Enotna fronta malkontentov in kverulantov.

Enotno fronto backov naredi mesar s šopom trave in z bičem. To je zelo lahko. Enotna fronta malkontentov je pa zelo težko izvedljiva. Mnogo ust je, ki vodijo na klavnico, in če malkontenti nočejo iti po eni, jih vede mesar po drugi ali tretji cesti, po sto cestah — na klavnico jih vse eno privede. Šele ko pride enotna fronta malkontentov pred klavnico, se zave in se s strahom razkropi na vse vetrove, če ji je to še mogoče, toda za velikansko večino je že prepozno, priganjači so nastavljeni na vseh oglah.

Enotna fronta kverulantov je lažja, a le za zavedne, za tiste, ki odrekaajo mesarju pravico na njegovo mesarsko obrt. Ni dovolj reči, da ne gremo na klavnico, treba je iti proč od nje. In če pride še tako krotek mesar in če se obleče v še tako krotko ovčjo kožo, tudi takemu moramo odreči pravico do mesarstva.

Kapitalizem kot mesarska obrt.

Svetovna vojna je tudi za slepe dokazala, da je kapitalizem mesarska obrt v pravem pomenu te besede. A tudi po vojni se vojske vojskujejo med seboj, če so pod kapitalistično komando. Kadar delavci raznih strok ne spoštujejo več šurnika, je to krvavo izdajstvo nad delavci tistih obratov, kjer je šurnik še v veljavi. Taka vojna ni nič manj krvava, tudi kapitalistični profiti so enako velikanski, kakor v pravi vojni, le da tu kri in denar ne tečeta javno, ampak tajno; ne tečeta v potokih, ki hitro izprazniijo ljudi in žepe in pustijo za seboj mrlič in siromake, kakor v pravi vojni, ampak tečeta počasi in nevidno. Kri in denar tečeta iz delavcev in njih družin počasi, prav počasi, meseci in leta minejo, predno se pokažejo jetika in sifilis, brezposelnost in sovraštvo, obup nad poštenostjo in iskanje tolažbe v alkoholu, tatvini, ropu.

Kapitalizem je mesarska obrt v pravem in v prenesenem pomenu. Če razvijemo prispodobno še dalje, najdemo pa bistvo mesarstva v napačnem svetovnem nazoru, v napačnem presojanju vrednot in zato v napačnem zavarovanju svoje bodočnosti: Kapitalist se za svoj celotni svetovni nazor sploh ne briga, vrednote ceni po svojem osebnem profitu, varnost za svojo bodočnost pa vidi v kupih zlata, brez ozira na to, kako si ga pridobi, čeprav si to zlato nakrade ali naropa. Mesar si lasti pravico, da sme backe z goljufijo omamiti, da jih spravi v klavnico. Kapitalist enako, le da ima svoje backe v ljudeh, ki jim nekateri svetovni nazori prisojajo nesmrtno dušo, drugi enake pravice in dolžnosti, noben svetovni nazor pa ne pripušča, da bi mesarji smatrali soljudi za klavno živino. Če torej kapitalist z demagogijo, sleparstvom in podobnimi podlimi sredstvi zavaja ljudi pod nož svojega profita, izvršuje s tem mesarsko obrt z ljudmi, s prodajanjem človeškega mesa.

Zakonita enotna fronta.

Po tisoč in tisočletnem iskanju si je človeštvo za obrambo pred mesarji iznašlo razne zakone. Najbolj znan je pri nas zakon, ki štiti spolno izkoriščanje, t. j. zakonska zveza moža in žene. Vsem so znani zakoni, ki jih je po lažnivi pravljici Sv. pisma dal sam Bog v roke Mojzesu, in že v teh najdemo mesarstvo prepovedano. Pozneje so posvetni mogočniki dajali zakone in končno je bila priznana demokracija, pri kateri dajejo zakone ljudski zastopniki v parlamentih. Pri nas resnične demokracije ni, vendar pa imamo razmeroma dobre zakone, ker je naša zakonodaja odvisna od svetovnega mnenja — v naprednejših državah je demokracija, če ne povsod, pa vsaj v znanosti in sodba znanosti ima tolikšen vpliv, da si naši mesarji ne upajo uzakoniti svojo pravico do klavnice soljudi. V avstr. in jugoslovanskih zakonih imamo prav ostre in zadostne določbe proti klanju, tatvini, ropu itd. Tudi imamo razzodišča, ki so pri vsaki enotni fronti potrebna, da poravnajo spore in določijo, kdo je kaj zakrivil. Za objektivnost in nepristranost teh sodišč je poskrbljeno vsestransko, sodnik je odgovoren le svoji vesti, nad seboj ima pa razen Boga in drugih višjih instanc tudi zakon, ki določa, da se sodne razprave vodijo javno in da vsa javnost lahko presoja pravičnost sodnikov. Krivičen sodnik bi moral biti potemtakem redkost, to pa tem bolj, ker velja od pradavnih časov krivična sodba za največji zločin.

In vendar je krivičnih sodnikov toliko, da ljudstvo obupava nad sodišči. Čimdalje bolj si ljudje delajo pravico sami in ugleden jurist je izjavil, da bomo padli glede pravne varnosti na stopnjo Macedonije, kjer ljudje redkokdaj iščejo sodnika, ampak si s klofutami in orožjem sami razsojajo. Ta pesimizem je neutemeljen in lahko dokažemo nasprotno, da je pri sodiščih mnogo volje razsojati pravično. Nevarnost je le v tem, ker se spori tako množijo, da jih sodniki ne ovladajo več in da so potem prisiljeni razsojati površno, brez temeljitega poznanja zadeve in vseh njenih okolištin. Površnost zapeljuje v krivičnost, za ljudstvo je vse eno, ali je vzrok površnosti ali pa krivični namen, v vsaki krivični sodbi vidi ljudstvo krivico in zaradi enega slučaja smatra vse za krivične. Zato se moramo proti površnosti sodnikov braniti, drugače se zakonita enotna fronta razbije.

Kverulant pred sodiščem.

Poštni uradnik Milan Detela, ki je razkril znan dolarske prince, ki so na pošti izropavali amer. pisma, je bil za ta svoj pogumni nastop od kapitalistov seveda kaznovan. Za neumnega so ga proglasili in danes nima službe. Tudi njegove otroke preganjajo. Ker se je brnil, so ga preganjali potom drž. pravdnštva. Vse mogoče so mu vrgli na glavo, tudi iz privatne službe so ga izrinili in končno so mu hoteli vzeti še stanovanje. Ko se je pred stanovanjskim sodiščem branil, ga je advokat hišnega posestnika (pobožni dr. Vodušek) pred sodiščem označil za kverulanta, da bi vzbudil pri sodnikih mnenje, da se D. kar iz navade

pritožuje. V naglici, s katero se spori radi prevelike množine rešujejo, ostanejo marsikatero podrobnosti nepojasnjene in tako je obveljala posestnikova trditev, češ da D. ni plačal najemnine. To pa ni bilo res, temveč D. ni plačal take najemnine, kakršno bi posestnik rad. Nekaj časa je D. plačeval trikratno najemnino; ko je pa spoznal, da h. posestnik pri davkarji ni priznal te najemnine, je po določbi fin. zakona za l. 1924/25, čl. 198. (Uradni list 43 z dne 13. maja 1924) ustavljal plačevanje najemnine, ker ni dolžan plačati več nego posestnik davkarji prizna in ker je tudi pisal posestniku, da mu je v prejšnjih mesecih plačal skupaj za 1375 Din preveč in da toliko časa ne bo plačal nič, dokler ne bo ta znesek poravnal. Tega pisma in dokazov od davkarije, da ta hišni posestnik tudi za druge svoje najemnike državo goljufa, dalje tudi določbe fin. zakona in drugih okolištin sodišče ni zadostno presodilo oziroma vpoštevalo, ampak je izreklo, da D. stanovanja ni plačal in da je dobil zato odpoved upravičeno. Kverulant se s to razzsodo ni mogel zadovoljiti, pritožil se je zopet na višjo instanco in bo ostal kverulant tako dolgo, da najde svojo pravico. Prav ima — če bi ne bilo kverulantov, bi mesarji delali s soljudmi tako kakor z backi.

Besedolomei pred sodiščem.

Socialpatrioti so kapitalistični sorodniki. Težko je verjeti, da bi delali proti kapitalu, vendar posamezni delavci to še verujejo. Kapitalistična filialka brez programa in brez demokratične pravice do kritike, brez javne kontrole, pač pa pod patronanco Antona Kristana, ki je znan kapitalist — kako bi mogla taka filialka delati proti profitom?

Pod vodstvom Del. zbornice, ki jo vodijo socialpatrioti, je bila zamišljena misel, naj bi se vršil skupni shod vseh strok. organizacij za protest proti TPD. Mi smo to misel uvaževali in izjavili, da bomo sodelovali, če bo resolucija stvarna (ne taka kakor v Trbovljah 21. febr.) Želeli smo, da bi sodelovali tudi levčarji, da ne bi imeli vzroka na shodu razbijati — a to se ni upoštevalo, češ, saj so tudi oni člani Strok. komisije in bo torej Sedej govoril tudi v njih imenu (!) Ali bi bilo kaj hudega, če bi govoril tudi Žorga? Ne, prav nič hudega bi ne bilo, nasprotno, ves shod bi videl, da Žorga ne more povedati nič stvarnega, razen če mu daste priliko, da kaže na vaše krivično in demagoško ravnanje. Žorga je demagog z vami vred, a zgubil bi vso svojo veljavo, če bi mu je vi ne dajali. Če je pri vas organiziran in če se govori še tudi o gostilni, se ne more več govoriti o resnem nasprotju, ampak je to navadna komedija. Shod ste hoteli nemiren, da bi TPD lahko mirno grabila profite in da bi vaš »komunist« Sedej lahko miril in vabil na resno sodelovanje, češ, drugače se nam bo TPD smejala, da se med seboj tepemo... Vi ste hoteli, da se tepemo, ker niste hoteli debate, resne diskusije, stvarnega razmotrivanja! Na drugi strani ste pa hoteli, da ostanejo resni levčarji še nadalje zaverovani v Žorgo, čeprav je že pri vas organiziran! Hoteli ste

skriti, da je Žorga postal kristanovec, zato ste vprizorili komedijo, da je zahteval besedo, da ste mu jo najprej obljubili in da ste svojo obljubo nazadnje tako podlo snedli. Jernejčič kot predsednik je to zakrivil, vsi, ki so se tako dogovorili in po naglem zaključku shoda kakor na povelje zginili, vsi so krivi tega besedolomstva in če je v vaši Strokovni komisiji res kaj delavstva organiziranega, mora zahtevati obsodbo teh ljudi, odstraniti se morajo z vodilnih mest. Če tega ne dosežete, prevzame odgovornost za to besedolomstvo vsa Strokovna komisija in če je še kak pošten delavec pri njej organiziran, mora izstopiti. Po tozadnjih debatah, ki se bodo vršile, bomo sodili, če ima Strokovna komisija še kakšne resne organizacije za seboj. Delavstvo, ki bi tega besedolomstva ne znalo vzeti v razsojo in presojo in ki bi svoje sodne moči ne znalo uveljaviti, bo dokazalo svojo nezavednost in da je vredno klavnice, v katero ga vodi kapital. Ne gre za Žorgo — gre za besedolomstvo!

Delavstvo je pravičen sodnik, zelo se motijo kristanovci, ki trdijo, »da se s poštenostjo nikamor ne pride«, ki pišejo, da je demagogija potrebna, ki hočejo zmagati s sleparstvom. Delavstvo je pravično in sicer ne zaradi nebeških idealov, ampak zaradi potrebe, kajti rešitev proletariata ni v mesarstvu. Nevarnost krivične sodbe je le v površnosti, to pa še posebno pri sedanjih razdrapanostih, ko se je površnosti težko ubraniti. Besedolomstvo Strokovne komisije in njene predsednika Jernejčiča je bilo tako jasno in pred tisoči prič s cinično predrznostjo izvršeno, da je vsaka površnost nemogoča. Kdor bo vendar krivičen, kdor bo to besedolomstvo branil, bo s tem dokazal, da smatra komuniste za backe, ki jih sme zaklati, čeprav so mu prav pomirljivo dali svojo volno (prispevke).

Protestni shod proti TPD.

Dne 25. februarja so dobile vse pri Delavski zbornici registrirane strokovne organizacije vabila, naj pošljejo svoje zastopnike istega dne popoldne na posvetovanje o skupni akciji radi redukcij pri TPD. Za Delavsko-kmetijsko zvezo sta/se sestanka udeležila ss. Bernot in Veselko. Predlagan je bil skupen protesten shod v Ljubljani, do končnega dogovora pa je prišlo šele na drugem sestanku v soboto, 27. februarja, ki se ga je udeležila tudi Unija stavbinskih in porcelanskih delavcev po s. Klemenčiču. Delegati naših organizacij so zahtevali, naj bi se skupne akcije udeležila tudi skupina okoli DKL, kar pa so delegati Strokovne komisije odbili, češ, da nima strokovnih organizacij. Na drugem sestanku je bila sklenjena resolucija, za glavne referenta določen tajnik Del. zbornice Uratnik, zastopniki vsake strokovne organizacije pa naj bi govorili po 10 minut. Ta enotni nastop pa je bil sklenjen le za skupni shod v sredo, 3. t. m. v Ljubljani.

V sredo zvečer se je shod vršil. Velika dvorana »Uniona« je bila polna. Otvoril je shod predsednik Strokovne komisije, Jernejčič, v predsedstvo pa so bili delegirani gg. Gostinčar, Juvan, dr. Bohinjec in sodr. Bernot.

Prvi je govoril Uratnik kot glavni referent. Bistvena vsebina njegovega govora: Po naročilu strokovnih organizacij podaja poročilo o razmerah pri TPD. Dnevno časopisje mu je nalogo olajšalo, ker je že precej pisalo o redukcijah. Tudi TPD je objavila neko poročilo, da je reducirala 1. marca samo okoli 500 delavcev. Reducirala pa jih je od 1. januarja do marca okoli 700, skupaj torej okoli 1300, kolikor pa jih je še zaposlenih, praznujejo izmenoma, vsak teden druga tretjina. Ni še jasno, če je kriza že na vrhuncu. Čudno je, da se dela TPD ogorčeno. Jasno je vsakemu, v kakšnem položaju se nahajajo delavci, zaslužili so komaj do 800 Din mesečno, nimajo prihrankov, prej so zadolženi, zdaj ne najdejo zaslužka, v druge kraje služka iskat pa ne morejo iti na lastne stroške. Čudno je, da ogorčenje ni še večje in ni tragično, če pade kaka

ostra beseda preko meje. Nihče ne vpraša, od česa naj delavci žive, delodajalci mislijo, da so storili svojo dolžnost, če sporoče, da njih računi ne kažejo rentabilnosti. Delavske organizacije so storile svojo dolžnost, opozorjeni so bili vsi merodajni faktorji, a zgodilo se je samo to, da so poslali v Trbovlje žandarje. Shod naj načelno zavzame stališče, naj se v državi izvede zavarovanje za slučaj brezposelnosti, organizirati se mora delo, da bodo delavci prišli do dela in služka. — TPD pravi, da se je oddaja premoga za tretjino znižala. Tudi če bi bilo to res, ima družba dovolj rezerv, da bi izvedla redukcijo na drug način. TPD je po vojni notorično dobro gospodarila. Če trdi, da javnost ne sodi pravilno, naj pride s točnimi številkami, a naše številke so navadno bolj točne. TPD je prodala premoga: leta 1923 1,103.000 ton, leta 1924 1,314.000 ton, leta 1925 1,242.000 ton. Prodaja premoga je padla še ne za 100.000 ton, torej veliko manj ko za tretjino. (To bi bila ena dvanajstina. Op. por.) Ne more se še zdaj sklepati na izpadek prodaje. TPD se izgovarja, da hoče pravzaprav uvesti le nov mezdni sistem, plačala bi samo delo, rodbinske in druge doklade bi ukinila, delavni čas pa podaljšala. Delavska delegacija je na anketi odgovorila, da se reducirati ne sme. TPD je mišljenja, naj se o vsem tem ne razpravlja. Danes se še malo, kadar bo pa delavstvo še bolj lačno, se bo govorilo zelo glasno. Zavarovanje rudarjev se mora izboljšati, da ne bodo izgubili starih pravic. Pravilnik se mora zboljšati. — TPD ne prodaja premoga direktno, s tem se premog le podražuje. Zlasti železnici bi ga morala direktno oddajati. — Povsod bomo TPD znali poiskati, poskrbeli bomo, da ne bo računala samo z zlatom, temveč tudi z živimi človeškimi življenji.

V imenu krščansko socialnega delavstva je govoril glavni urednik »Slovenca«, F. Terseglav. Najprej je izjavil, da je krščansko socialno delavstvo popolnoma solidarno z ostalimi delavstvom proti izkoriščanju od strani TPD. Brezbožno in nemoralno je, če bi usmerjala človeška družba svoje delo le po rentabilnosti. Primerja človeško družbo z rodbino: čim več rodbinskih članov je, tem večja je moralna dolžnost, da so vsi prekrbljeni. Če se delavec žrtvuje, se mora žrtvovati tudi delodajalec. Krščanskim socialcem očitajo, da so prištaši nekega solidarizma, potrebna je solidarnost, solidarnosti med volkom in ovco pa ne zagovarjajo, med njima ne more biti sporazuma. Najvišji princip v človeški družbi mora biti: enake dolžnosti, enake pravice. Medklic: Tudi za papeža? Terseglav nadaljuje: Tudi, od tega principa ni nihče odvezan! — Napad TPD je izšel iz zveze industrijcev. Prav je, da je prišel udarec ravno ob času, ko je delavstvo izvolilo svoj parlament, Delavsko zbornico, kjer se moramo solidarno boriti proti kapitalizmu.

Za njim je govoril v imenu Narodno socialne zveze g. Juvan. V nesreči spoznaš prijatelje. Danes smo se zbrali vsi, da branimo delavske interese. Izjavlja solidarnost v imenu Nar. soc. zveze. Citira besede Lloydja Georgea: lastnina ni samo užitek, je tudi dolžnost. To velja tudi za TPD. Govori potem o načinu, kako TPD prodaja premog. TPD je osnovala posebno družbo, ki premog prodaja. Ta družba ima pri vsaki toni, ki ga kupijo železnice, do 9 Din dobička, pri ostalem premogu pa 40 do 50 Din, na leto torej 9 + 40 milijonov dinarjev dobička. Tu naj TPD štedi! Neki član te družbe, ki je tudi član uprave TPD, je prišel v terek v Ljubljano, od koder bi moral iti v Trbovlje, da se pouči o razmerah v Trbovljah. Odpeljal pa se je z ljubico v Trst. To je primer, kako delničarji lepo žive, med delavstvom pa vlada beda.

Za Juvanom je dobil besedo sodr. Bernot, ki je na ponovne zahteve levičarskega delavstva naj govori Marcel Žorga, ki se je med shodom prijavil za besedo, povedal, da bo Marcel Žorga besedo dobil. (Predsednik Jernejčič je Žorgi obljubil besedo tako tiho, da tega med sicer pre-

cejšnim hrupom ni bilo mogoče slišati. Pozneje pa je Jernejčič pokazal, da ima dovolj močan glas. Op. por.) Nastal je mir in sodr. Bernot je govoril: Ne gre samo za TPD, gre za profite sploh, ne gre samo za trboveljske rudarje, temveč za brezposelnost sploh, ne gre samo za del kapitalistične družbe, temveč za kapitalizem sploh. Ni res, da bi morala vladati pri nas brezposelnost, dela je dovolj, le organizirati ga je treba. Stanovanjska beda je velika, zidati pa noče nihče. Sočasno, ko TPD delavce odpušča, podaljšuje delavni čas. Z vsakim podaljšanjem delavnega časa se pomnoži tudi število brezposelnih. TPD hoče sedaj z zmanjšanim številom delavstva doseči isto produkcijo. To ji je mogoče s krivičnim sistemom progresivnih premij, ki silijo nezavedne, a telesno močne delavce, da garajo čeznaravno, čež par let pa padejo v breme ostalim. Delavstvo mora ta krivični sistem odpraviti. Iskalci profitov so tudi med delavstvom. Premog se mora poceniti, če ga TPD manj prodaja, je to znamenje, da veliko ljudi več zmrzuje. Če se bo premog pocenil, bodo lažje obratovale druge industrije, brezposelnosti bo pa manj. — Delavci se morajo jasno opredeliti: tu delavci — tam kapitalisti. Iz sebe morajo izgnati profitarstvo: čezurno delo, dvojne službe, stremljenje, kapital pridobiti itd. (Medklic: stvarno, govori govori proti TPD!) Zadel sem na pravo mesto, kdor vpije proti tem zahtevam, je bodisi agent TPD, ali pa je sam prizadet. (Medklice je sodr. Bernotu delal zlasti neki Vrhove, ki je sam uradnik pri OUZD, ženo ima pa v konsumu nastavljeno. Op. poroč.) Proletarci morajo trezno poslušati vsako mnenje, ne dati takoj izraza, da se s tem ali onim ne strinjajo, temveč po lastni trezni sodbi odločiti se za pravo. Centralistov ni mnogo med nami, a tudi samouprave ne bo prinesel noben odrešenik, temveč sami moramo začeti s samoupravo, ne pa pustiti se provocirati od različnih agentov.

V imenu demokratske »Unije« je govoril dr. Bohinjec, ravnatelj OUZD. (Kakor hitro je začel govoriti, so se zaslišali vzkliki: Orjuna, obznan, dr. Žerjav itd. Tudi pozneje je moral večkrat prekiniti svoj govor.) Povedal je: Ene oči je poslala sem TPD, druge rudarji. Slovenci smo že dovolj napredovali, da se tu vsaj za hipec lahko združimo proti vsem, ki nam nasprotujejo. Za kruh gre. Če je kriza, je ravno v teh kritičnih časih treba posvetiti vso pažnjo socialnim reformam, ne pa odvzeti še tisti mali del socialnega zavarovanja, ki ga imamo. TPD ima toliko premoženja, da krizo lahko odpravi. Trditve TPD niso resnične. Drugače so gg. pri TPD zelo občutljivi, težkih očitkov pa ne ovržejo. Preselitev centrale TPD iz Ljubljane je afront proti vsemu prebivalstvu Slovenije. To je izzivanje jugoslovanske javnosti. Minister je obljubil, da bo poslal komisijo, ki bo gospodarstvo TPD preiskala. Bilo jih je že več, pa niso nič razčistile. Zahtevati moramo, da bodo zraven tudi del. zastopniki, ki bodo vse preiskali. Ni treba daleč pogledati, kako drugod skrbe za take prilike, n. pr. v Avstriji. Vsa javnost mora delavstvu pomagati, pred to nepremagljivo fronto bo kapitulirala tudi TPD.

Za dr. Bohinjcem je govoril Sedelj: Na shodu, ki je namenjen v prvi vrsti enotnemu protestu, se spozablamo proti posameznikom. Kriza pri TPD ni slučajen pojav, temveč del sistema, ki ga izvaja Zveza industrijcev, TPD pa je prva začela ofenzivo za znižanje mezd. Danes je zadelo rudarje, jutri kovinarje itd. To je splošna ofenziva kapitala proti delavstvu, proti osemurniku. TPD je zahtevala podaljšanje delavnega časa in redukcijo. Ko je delavstvo videlo, da nima možnosti štrajka, je moralo iti na pogajanja. Sprejelo je tretjinsko praznovanje, kar je lep akt delavske solidarnosti. TPD je tretjinsko praznovanje sprejela, kljub temu pa izvedla redukcijo. — Biti moramo solidarni, da ne bodo mogli špijoni poročati TPD: topli so se med seboj. Pomisliti moramo, kaj se pravi, če je 3000 ljudi na cesti brez kruha in strehe. Naša

zakonodaja za tak slučaj ne pozna pomoči. Ščiti masne vratove, ne da pa odpreti knjig. Reduciranim moramo pomagati, če shod ne bo pomagal, bomo šli na ulico. Pravijo, da imamo zakon o zaščiti delavcev, ta je na papirju, izvaja se pa zakon o zaščiti države. (Medklic: Proč z njim!) Delavci stanujejo v luknjah, v katere ravnatelj Skubic še psa ne bi pustil. Če se ne zedinite v protestu proti tem napadom, vas bodo danes ali jutri vse uničili. Bodimo enotni in ne kregajmo se za levo in desno, spodaj in goraj. — Nato prečita resolucijo in predlaga, da jo zborovalci soglasno sprejmejo.

Predsednik Jernejčič je sprejel nato brzojavko, s katero je dr. Topalović naznanil prihod neke preiskovalne komisije, takoj nato odredil glasovanje o resolucijah, ki so bile sprejete in zaključil shod. Kakor hitro je vstal Jernejčič, so pristihi skupine okoli DKL in nekateri drugi ponovno burno zahtevali, naj M. Žorga govori. — Kljub temu pa je predsednik Strokovne komisije Jernejčič snedel javno pred več tisoč zborovalci dano obljubo! Takoj, ko je shod zaključil, so tudi od predsedniške mize vsi odšli razen sodr. Bernota in g. Terseglava. Nastal je silen hrup, M. Žorga pa je skočil na oder in protestiral, da so dobili besedo zastopniki buržuaznih organizacij, on pa ne. — Na koncu je bil torej podan jasen dokaz, kako iskrena je solidarnost tistih, ki so jo prej tako poveljevali in se navduševali zanjo — ker so z dejanji pokazali, da niso zanjo.

Manjša skupina zborovalcev je nato demonstrirala od »Uniona« do »Delavskega doma« na Marksovem trgu.

RESOLUCIJA.

Po zaslišanju referatov, glasom katerih je odpuštila Trboveljska premogokopna družba 1325 rudarjev, za ostalo produktivno delavstvo pa uvedla praznovanje ene tretjine, tako da praznuje vsled tega nad 3100 delavcev, istočasno pa napovedala, da bo podaljšala delavni čas in znižala mezde, ljubljansko delavstvo, zbrano dne 3. marca 1926 na velikem javnem shodu v veliki dvorani hotela Union

ugotavlja:

1. Tudi če bi bilo res, da so redukcije, ki jih napoveduje TPD, nujno potrebne, bi pomenjal način, kako se nameravajo te redukcije izvesti, brezprimeren protisocialen in eksponentov inozemskega kapitala.

V slučaju gospodarskih kriz je dolžna priskočiti prizadetim na pomoč vsa družba. TPD, ki je zbrala v letih dobre konjunkturo, izrabljajo delavno silo, stomilijonske rezerve, je dolžna pomagati delavstvu v časih krize in slabše konjunkturo tako dolgo, da si ustvari druge pogoje za ekzisistenco.

2. Država, ki ni predvidela za slične socialne katastrofe nikakih kreditov, je podala daljnji dokaz popolnega neumevanja za socialne naloge države. Ne samo, da ni postavila v svoj proračun nikakih kreditov za podporanje brezposelnosti, ona ni storila ničesar, da bi se delavna sila organizirala, da bi se gradila stanovanja in izrabile vse nečete možnosti, da bi se mogla delavna sila koristno uporabiti.

3. V kolikor je mogoče dobiti sodbo o gospodarstvu TPD in razlogih krize, je pa nad vse verjetno, da kriza ni tako akutna, kakor jo slika družba in je verjetna domneva, da izrablja trenutno slabšo konjunkturo za napad na zakoniti delavni čas in na delavske mezde, čeprav delavske mezde niso dosegle niti prav že itak sramotno nizkih predvojnih mezd in čeprav so cene premoga daleč previsoke in mnogo višje nego predvojne.

4. Sedaj veljavni pravilnik Bratovskih skladnic omogoča, da bodo izgubili reducirani rudarji še svoje članske pravice pri Bratovskih skladnicah.

Iz vseh teh razlogov

zahtevamo:

1. Državna oblast naj sestavi komisijo, sestoečo iz rudarske oblasti, zastopnikov parlamenta, Delavske zbornice in delavskih zastopnikov, ki naj pregleda knjige TPD, naj preišče obseg krize in gospodarstvo TPD, zahteva naj njen gospodarski program, javnosti pa naj izda o tem poročilo, dotlej naj se vsaka redukcija ustavi.

2. Oblast naj prepreči kršenja zakona o osemurnem delavniku in predpisov o socialni zaščiti.

3. Družba in država naj priskočita na pomoč vsem delavcem, katerih ekzisistenco je z redukcijo ogrožena, zlasti s tem, da jim naj dajo novih delavnih prilik.

4. Pri akordnih tarifnih naj se odpravi premijski sistem, ki ustvarja zvišano produkcijo na škodo delavskega zdravja in večje brezposelnosti.

5. Pravilnik Bratovskih skladnic naj se nemudoma popravi v smislu tozadnjih predlogov delavskih strokovnih organizacij. Da se te zahteve učinkovito podprejo,

pozivamo

delavstvo vseh strok, da se organizira v svojih strokovnih organizacijah in odbije organizirani napad na delavske pravice, kajti brez sodelovanja delavstva se kriza ne more rešiti.

Razno

r Upokojenci imajo v nedeljo, 7. t. m. javne shode, da manifestirajo za svoje pravice. V Ljubljani bo shod ob 2. popoldne v Mestnem domu. Vsa pota so poizkusili, na vse kljube pritiskali, a povsod zaman. Obljub je bilo mnogo, uresničiti se ni nobena. Zdaj hočejo postaviti vladu in vse odgovorne faktorje pred sodišče. — Upokojenci in vdove naj pridejo vsi! Vsak pa naj po svoji moči prispeva tudi za stroške, ki bodo iz tega boja nastali: brez municije ni vojske in boja. V nedeljo ob 2. popoldne torej vsi na shod! Boda upokojencev je tudi v zvezi z brezposelnostjo in drugimi težavami, s katerimi se delavstvo muči. Delavci so niso brigali za upokojence, da bi dobili zadostno pokojnino, upokojenci iščejo zato postranskih zaslužkov, s tem pa vzamejo delo mladim in zdravim. Ne gre, da bi radi tega drug drugega obtoževali, temveč vsi se morajo za vse boriti!

r Policijska gorečnost je včasih prevelika. V Mostah se je n. pr. vršil sestanek naših pristašev, neki »državotvorni elementi« pa zdaj poizvedujejo, kdo je bil na sestanku, kaj so govorili itd. Bodi jim torej povedano, da se zavedamo ustavnih pravic in da bomo svojo proletarsko dolžnost izpolnili kljub oviram. — Sodruge iz Most in okolice pa opozarjamo na sestanek pri Marenčiču v soboto ob 7. uri zvečer. — Rc.

r Neutrlna Delavska zbornica. V notici pod tem naslovom je bilo zadnjič netočno povedano, da sem bil namesto Logarja izvoljen. Jaz sem bil izvoljen za bratovsko skladnico Velenje, Logar je bil pa predlagan za Mežico in namesto njega je bil predlagan in izvoljen Zlabornik. Toliko resnici na ljubo. Trboveljski dopisnik ni bil točno poučen. Voznično za II. razred in del visokih dijet od Delavske zbornice bi moral darovati za tiskovni sklad, pa še ne morem, ker sem šele 100 Din predujma v Trbovljah prejel, drugo je Uratnik obljubil da bo poslal, pa še do danes nisem prejel. — Martišek.

r Vsem naročnikom »Napreja«. Tej številki prilagamo nove čekovne položnice KDZ št. 14.398. Storitve zdaj vsi svojo dolžnost, kajti naš list ne živi od milijonskih fondov raznih gospodarskih organizacij, niti od drugih tajnih virov! »Napreja« je odvisen le od svojih naročnikov, ki se zavedajo svojih dolžnosti. — Ne pozabite tudi na pridobivanje novih naročnikov! — Organizacije, ki so že prejele izkaze dolžnikov in vseh naročnikov v svojem okraju, naj tudi nadalje vodijo inkasiranje, ker je stalni stik z naročniki velike važnosti. — Uprava.

r Izšla je Esperantska slovnica in se dobiva pri Esperantskem klubu v Ljubljani, ki jo je izdal, pri Esperantski sekciji JSDS v Ljubljani p. p. 168, pri naših organizacijah in tudi v upravi »Napreja« Cena 20 Din.

ZIKA

je najboljša žitna kaval

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinč
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritznor - Adler - Phönix.
Istotam posamezne dele za stroje in kolosa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Iz stranke.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz od 27. februarja	Din 6019.15
Robert Lamprecht, Mežica	Din 10.—
Jože Perovec, Mežica	Din 3.—
Jurij Liebnik, Mežica	Din 4.—
Karl Kuzjan, Črna	Din 10.—
Alojz Rotter, Črna	Din 5.—
Ivan Sekavčnik, Črna	Din 6.—
Jakob Dolničar, Brezovica	Din 4.—
Neimenovana nam. naročnine, čita »Napreja« pri bratu	Din 13.50
Ivan Radej, Trbovlje	Din 5.—
Ferdo Zakonšek, Trbovlje	Din 3.—
Pencelj in Polak, Trbovlje	Din 7.—
Matija Fink, Trbovlje	Din 2.—
Neimenovan, Trbovlje	Din 5.—
Marija Ovsenkova, Trbovlje	Din 8.—
Skupaj Din 7004.—	

ZAVAROVANCI

v smislu objave v »Socialističnem koledarju« z leto 1926. — Brezovica, 213. Jakob Dolničar (80), usnjear, N. Sl., sekc., 2000 Din. Trbovlje: 215. Hinko Oblak (97), rudar, 250 Din. 216. Al. Žibret (10), rudar, 250 Din. 217. Anton Sušnik (02), rudar, Lg, 500 Din. 218. Ivan Karlič (900), rudar, N. Sl. sekc., 2000 Din. 219. Fran Strnak (91), rudar, 250 Din. 220. Alojz Zagore (92), rudar, 250 Din. 221. Ignac Mrzelj (98), ključ, N., 1000 Din. 222. Ivan Završnik (80), rudar, N., 1000 Din. 222. Štefan Stelekar (901), kovač, N., 1000 Din. 223. Franc Judež (84), tesar, N., Sl., 1250 Din. 225. Franc Učakar (05), rudar, 250 Din. 226. I. Osterman (07), Lg., 500 Din. 227. Martin Kurent (07), rudar, Lg., 500 Din. 228. Matija Vozel (06), rudar, Lg. sekc., 1250 Din. 229. Matija Pikel (900) rudar, 250 Din. 230. Juri Sunc, rudar, 250 Din. 231. Ivan Bizjak (03), rudar, 250 Din. 232. August Gluk (98), kovač, Lg., 500 Din. 233. Alojz Medved (97), N., 1000 Din. 234. Anton Drnovšek (900), 250 Din. 235. Jože Učakar (75), rudar, Lg., 500 Din. 236. Jože Strgenšek (900), rudar, Lg, 500 Din. 237. Jože Požun (95), rudar, Lg., 500 Din. 238. Jožef Grebenc (05), rudar, Lg., 500 Din. 239. Ivan Vrhkar (97), rudar, 250 Din. 240. Anton Kotar (95), tesar, 250 Din.

Naš profesor je čudak, preje vode spil je polovnjak. Ko poskusil pa je »BUDDHA« čaj, pije ga za tri sedaj!

KOLINSKA
naša prava, domača
CIKORIJA
je vrlo dobra!

Dopisi

IZ ŠISKE. (O protestnem shodu v Ljubljani.) Naše delavstvo že dalj časa zasleduje dogodke v Trbovljah in se je tudi lahko zvelo v križev pot rudarjev, zato nas je naravnost elektrizirala vest o protestnem shodu v Ljubljani in smo se ga tudi v velikem številu udeležili. Naravnost razočarani smo pa bili, kako je bil ta shod zaključen. Gospodje sklicatelji naj bi rajši vpoštevali to, da bi vsaj udeleženci ne dobili vtisa, da je besedolomstvo tudi delavska »čednost«. Premišljujemo, a ne dobimo argumenta, zakaj se ni Zorja obljubljena beseda dala. Ali bi res lahko kdo kaj povedal, česar mi ne smemo slišati? Vemo, da je komunist in tudi komunističnih govornic smo navajeni, ne veni pa, zakaj se takim-potom še zanje agitira. Gospoda, ali mislite, da bi njegov govor res več škodoval kot njegov molk? Nas, ki znamo vsaj nekoliko ločiti zrnje od plevela, nas bi Zorja ne mogel tako presenetiti, kakor so nas govorili nekaterih predstavnikov. Saj vendar veste, da imamo Obznanilo, davke na ročno delo, prav »čedno« brezposelnost in druge take »lepe« ropotije, katere so vse v »naš blagor«. Čast smo imeli slišati in videti vse barve lepo pri eni mizi, sedaj pa kar v Beograd in naj postane beseda meso, in »trenetno« ploskanje vam je zasigurno. Vemo da je vaša kaša, katero kuhate že 6 let, zelo vroča, a mi je ne bomo pihali! Zavedamo se predobro, da je naša rešitev izpod kapitalističnega jarma le v naših rokah, pa če je to tudi socialistični jarem, le žal, da se tega nista zavedali niti dve tretjini navzočih delavcev. Dokaz: socialpatriotski medklic med govorom s. Bernota. Socialpatrioti so sploh zakrivilili razpoloženje na shodu, da delavec, ki je prišel na shod radi solidarnosti s trpini rudarji in ne zato, da bi poslušal prerakanje, nikakor ne more verjeti v solidarnost takih ljudi. Prav je rekel Sedej, da se nam TPD lahko smeje in se nam bo smejala, dokler bomo tako nevedni in bomo prenašali demagogijo Sedeja in drugih. Kdor pa pride na shod le radi zabave in kravalov, pa sploh ne spada na shod. Resnost naj bo čednost delavstva! In zborovalci naj ne bi sodili govornikov po nosu, temveč po govornih. — Delavec.

PREVALJE. »Del. politika« z dne 16. januarja t. l. je objavila dopis iz Prevalj, v katerem mi je dopisnik očital, da sem bil še nedavno socialist, da sem pa pozabil na to, ker sem na obč. seji 8. jan. glasoval s klerikalci proti sklepu soc. kluba, da se mora mežnarija preurediti v korist šole. Potem mi očita še nedoslednost itd. in da bo »Delavska politika« še pisala o tej zadevi. — Zdi se mi, da sem na nadaljevanje dovolj dolgo čakal, ker ga pa nisem nikjer zasledil, bom sam pojasnil do konca, kaj se je zgodilo. — 6. dec. lani je kraj. šolski odbor v Prevaljah sklenil predlagati obč. odboru: šolsko poslopje v Prevaljah je že danes nezadostno, ker ima premalo prostora za vse panoge pouka. Šolsko poslopje na fari je pa preveč oddaljeno, zato naj se prodaja, za izkupiček pa kupi v bližini šole drugo poslopje — če je pripravnost — ki je v ta namen na razpolago. Obč. odbor naj o tem predlogu razpravlja in sklene, kar bo v korist mladini in šoli. (Člani kraj. šolskega sveta so razen mene gg. Vošank, Hočnik, Glihnik in Brunker, vsi pa smo obenem tudi obč. odborniki.) Drugi dan (7. dec.) sem na obč. seji ta predlog prečital in utemeljeval. Navzočih je bilo 9 socialističnih odbornikov, 4 so manjkali, nesocialistični so prišli k seji vsi, torej 12. Sklenjeno je bilo, da se stara šola na fari prodaja pod pogojem, da kupimo od premogovnika Henkel primerno poslopje blizu šole. Pogajanj za prodajo ozir. nakup naj se udeležita razen članov kraj. šol. sveta še gg. Mikeln in Kugovnik kod cenilca. Končevaljvno pa skle-

pa šele obč. odbor. Tako smo sklenili soglasno. (»Del. pol.« mi očita, da se ne držim sklepa.) 20. dec. sem bil povabljen na zaseben pogovor v Hometerjevo gostilno. Tam pa nikogar nisem našel, pač pa sem nekaj pozneje dobil pri Rozmanu člana kraj. šol. sveta Vošanka in Hočnika ter oba cenilca Mikelna in Kugovnika. Načelnik kraj. šol. sveta Vošank me je vprašal, koliko bi veljalo poslopje stare šole na Fari. Odgovoril sem, da se mora prej preceniti, dobiti pa moramo tudi prepis izročilne pogodbe, ker ima župnija servitutne pravice na stari šoli, in sicer mežnarjevo stanovanje. G. župnik ima prepis pogodbe, a ga nikomur ne pokaže, treba se bo torej obrniti pač na škof. ordinarijat v Celovcu. Cenilec g. Mikeln je tedaj cenil poslopje stare šole na 30.000 Din, načelnik Vošank pa je dejal, da lahko sklenemo kupčijo, če dobimo 40.000 Din zanj. — 22. dec. sem bil službeno zadržan do pol 5. popoldne. Ko sem prišel ob tej uri domov, sem našel vabilo, naj se udeležim cenitve stare šole ob 4. popoldne istega dne. Jasno je, da se nisem mogel udeležiti. Pozneje sem izvedel, da so cenili ob navzočnosti cenilca g. Mikelna, načelnika Vošanka, obč. odbornika in člana kraj. šol. sveta Hočnika in g. Lahovnika. Zapisnika niso napisali. Kakor mi je zatrdil g. Lahovnik, so cenili poslopje na 50.000 Din. V to ceno pa ni všteta njiva, ki spada h stari šoli in ki jo je doslej uporabljal šolski upravitelj. — 3. jan. je bila zopet seja kraj. šol. sveta, navzoči smo bili vsi člani, oba cenilca Mikeln in Kugovnik in zastopnik Mohorjeve družbe g. dr. Cukala. Na tej seji so sklenili, da se prodaja stara šola z njivo vred za 35.000 Din Mohorjevi družbi. 4 člani-socialisti so glasovali za, jaz proti. To-lazil sem se, da mora kupčijo potrditi, preden se definitivno sklene, še obč. svet, kakor je bilo sklenjeno 7. decembra, pa ni bilo tako; takoj po seji so odšli k notarju, kjer je bila pogodba podpisana. Drugi dan (8. jan) je obč. odbor sklepal le še formalno in v večini 1 glasu sklenil, da se prodaja odobri. Na tej seji sem nastopil proti prodaji, zlasti proti načinu, kako se je prodajalo, ker Mohorjeva družba ni taka prosvetna institucija, da bi jo protežirali v škodo šole. Proti načelniku kraj. šolskega sveta in županu (oba sta člana Soc. partije Jugoslavije), ki pravita, »da zasluži Družba sv. Mohorja našo podporo, ker vrši eminentno kulturno vlogo v slovenskem narodu«, sem trdil, da Mohorjeve knjige plačujemo, torej niso zastoj, da ima družba že lepo premoženje, šola si pa radi skromnih sredstev nikamor ne more pomagati. — Do konca sem se torej dosledno držal sklepa, da ima dejansko zadnje besedo le obč. odbor, še važnejše pa je, da nisem kršil nobene točke socialističnega programa (kar mi pa »Del. politika« očita), če sem nastopil proti prodaji za tako sramotno ceno v škodo šole in korist klerikalne Družbe sv. Mohorja. — Zelo ljubo bi mi bilo, če bi si dopisnik še upal nastopiti. — K. Dobešek.

JESENICE. Dne 28. II. je bil občni zbor stavbne in gostilniške zadruga »Del. dom« na Jesenicah. Izborila načelstva in nadzorstva je bilo razvidno, da je imela zadruga težkobe v poslovanju radi nekoga, ki se je vrnil kot strokovnjak z obljubljenim agenturo takratnemu načelniku z dogovorom: ti meni prostor v zadrugi, jaz tebi agenturo. Dogovorjeno je to bilo, a le delno izvedeno, ker strokovnjak je agenturo zase obdržal, ako jo je sploh imel. Takratni načelnik se je pa moral zadovoljiti le s tem, da je dosegel pri novo izvoljenem načelniku in nadzorstvu, da je strokovnjak postal gostilničar v »Delavskem domu«. Torej s take vrste socialisti, kakor je bil prvi načelnik, se je porodila imenovana zadruga. Radi tega je pa vedno bolehal na nesrečnem absolutizmu, pardon, revmatizmu posameznikov. Občni zbor je izvršil težko operacijo, ker so člani izvolili novo načelstvo in štiri nove člane v nadzorstvo. Ne mislim s tem reči, da je zadruga že iz nevarnosti, da bo okrevala, če se je izvršila ta operacija. Bolezen se lahko ponovi, če člani ne bodo zahtevali delovanja zadruga po pravih socialističnih načelih. Če se pa člani ne bodo zanimali za svoje gospodarske organizacije, potem je nevarno, da kakšen novoizvoljeni član načelstva zopet dobi take vrste bolezen. Kaj pa potem? Zopet izvršiti operacijo. Operacija se je posluževati le v skrajni sili. Delavske gospodarske organizacije ne smejo voditi posamezniki, voditi in upravljati jo morajo vsi izvoljeni funkcionarji sporazumno s člani. Članom se mora dati popolno pojasnilo zadržnega gospodarstva o vseh dobrih in slabih straneh. Člani pa morajo predebatirati med seboj, kaj je dobro, kaj je slabo, slabe strani stvarno kritizirati in nadomestiti ozir. predlagati boljše. Potem bodo člani na občnem zboru dobili zaupanje v svoje gospodarske organizacije. Funkcionarji bodo pa lahko z mirno vestjo poročali na občnih zborih o poslovanju delavskih gospodarskih organizacij, če bodo začeli bolj upoštevati načelo javnosti. Novoizvoljeni člani načelstva in nadzorstva naj vzamejo to na znanje, da se ne bodo zanašali na posameznike. Dosedaj so vodili imenovano zadrugo posamezniki, pa se je slabo izkazalo, čeprav so taki posamezniki mnenja, da so vsevedni. Dosedajni funkcionarji z nadzorstvom vred se imajo zahvaliti popustljivosti članov, da so na tako lep način izročili novoizvoljenemu odboru gospodarstvo imenovane zadruga. Zavedal se je pa tega samo eden izmed starih funkcionarjev, ki je pa socialistično priznal, da je bil sokriv raznih napak, ki so se delale pri zadrugi. Kolo časa se v primerem toku vrti. — Član.

JESENICE. DTE bo priredilo v nedeljo, 7. marca ob 8. zvečer v »Del. domu« na Savi telovadno akademijo s sledečim sporedom: 1. nastop ženske dece; 2. nastop moške dece; 3. nastop članov, vsi bodo izvajali proste vaje za 1. 1926. Nato 4. orodna telovadba članov in 5. proste vaje izbranih telovadcev. Pri akademiji sodelujeta kovinarska godba in pevski zbor »Svoboda« na Javnorniku. K obilni udeležbi vabi odbor DTE.

RAZGOVOR O DELAVSKI ZBORNICI IN DRUGEM. S. A.: Ali veš, tovariš, če bodo potrjene te volitve v Del. zbornico, da bosta naša dva delegata, čeprav sta samo dva, imela pri konstituiranju zbornice zelo važno vlogo? Zvedeli smo, da je bila sklicana na 14. februarja od nekoga medstrokovnega odbora okrožna konferenca, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki naših kraj. organizacij. Mislim, da bom pogodil, v kak namen: kristanovcem gre za absolutno nadvlado v Del. zbornici, vsikdar, kadar začno kakšne temne koristolovske akcije, se začno vrtneti okoli naših sodrugov kakor izstradan maček okoli vrele mlečne kaše, in se nas dotikati v gorkim jezikom. Zalostijo se potem vedno, da morajo ta sočnati zakusek zapustiti vselej z opečenim jezikom. Kristanovci računajo takole: nasleparili smo 27 mandatov, kompromis z meščanskimi organizacijami priv. namučencev nam je dal 2, vseh imamo, torej 29. Klerikalci z demokrati skupaj jih imajo tudi 29, naša dva v sredi pa event. lahko odločita, kdo bo gospodar. Če gresta v kompromis s socialpatrioti, bi bilo to najpreprostejše, namreč če bi bili socialpatrioti zares socialisti, kakor pravijo, da so. Ker pa naša dva, edina socialistična zastopnika v Del. zbornici sredi med buržoaznimi strujami dobro razumeta, da bi na tak kompromis pljunil ves zavedni proletarijat, mislim, da tega ne bosta storila. To kristanovci dobro vedo, zato vabijo le radi tega, da bi potem lahko med nerazsodnimi masami frazarili: »Prisiljeni smo biti iti v kompromis z demokrati ker sta naprejeva ostala trdna, sicer bi nam pa pretila nevarnost, da določijo gospodarja v zbornici žreb... Tega ne moremo riskirati.« Klerikalcev kompromisarji ne bodo prosili, ker so jim že pred volitvami odklonili. (Tako pač poročata »Jutro« v uvodniku 11. II. t. l., če se ne motim.) — S. B.: To pa menda le nekoliko pretiravaš. Jaz ne smatram za nemoralno, če napravita naša dva v tem slučaju s kristanovci pakt, bi se izognili vsaj nevarnosti, da zavladajo klerikalci in demokrati. — A.: To že, ali vedi: kdor ni z delavstvom, je proti njemu, pa naj bo skrit pod kakršnimkoli imenom. Vse tri skupine se imenujejo delavske, prva je združenih sindikalistov, torej ne socialistov, pri njih se lahko organizira končno tudi Pašič s svojo gardo, druga je skupina krščansko socialnega delavstva, tretja »naprednega« delavstva, vse tri pa vodijo kapitalisti in njih bolj ali manj dobro plačani hlapeci. V teh organizacijah imajo prostora vsi nesocialistični in nemarksiistični elementi in plačani trabantni. Koliko ima delavstvo haska od teh protidelavskih agentur, občuti vsak na lastni koži. — B. S tem vendar ni rečeno, če bi se zvezala naša dva s kristanovci, da bi potem ne mogla več izpolniti svojih dolžnosti in razkrinkati gnobito, naj jo povzročijo kdorkoli. — A.: To si slabo razsodil! Sočasno, kakor si dve načelo nasprotni struji podata roke v bratski spozrazum, sta si priznali, da sta enakovredni in enakopravni, obenem pa sta napravili sklep, da bosta v bodoče složno sodelovali kot eno telo in složno pazili na svoj ugled in skupne interese. Kje so interesi onih volilcev, ki so poprej v volilnem boju gledali gnusobo nizkotržnega opravljanja, to je postranska stvar! Tudi analfabeti že razumejo, da tu nekaj ne more biti v redu: ob času volilnega boja ogabna gonja drugega proti drugemu, čim so pa volitve mimo, pa je zmogljeno razlagati tak demagog, da je stranka, ki se je z njim zvezala, postala čez noč iz cestne vlačuge nedolžna devica. Če bi naša dva tudi nadalje hotela ostati poštena in zvesta svojim volilcem in bi hotela razkrinkati tudi nepoštenost svojih zaveznikov, tega ne bi mogla zlepa, če bi se namreč zvezanim sklepom izneverila, bi ju vsakod smatral za nemoralni propalici. Ker sva oba obč. odbornika, se iz lastnih izkušenj lahko najbolje poučiva, imava kar lep zgled. Pri nas so se zvezali klerikalni delavski zastopniki z oficialnimi kmetskimi klerikalnimi odborniki in si zato nikoli ne upajo odkrito nastopiti proti svojim zaveznikom, dasi gre mnogokrat za njih lastne interese. — B. Saj imamo tudi v našem klubu dva, ki marsikdaj ne soglašata z nami, čeprav sta socialistična odbornika.

— A. To je res, a pozabiti ne smeš, da ta dva nimata socialistične izobrazbe. Spomnil se boš, da smo si prizadevali pripraviti ju, da brez delavskega časopisa ne moreta dobro zastopati svojih in interesov svojih volilcev, kajti le socialistično delavsko časopisje je zmogljeno proletarca izobraziti, da zna varovati svoje in interese svojih volilcev. Če bi pa bila socialistično izobrazena, pa bi lahko bila boljše od našu. To žalostno resnico smo spoznali po prevratu povsod po Sloveniji, revolucionarni proletarijat je zavladal več ali manj povsod, a med proletariatom samim ni vladal socializem, temveč meščanski egoizem, ki je proletarcem le škodoval. Prepričala izobrazba je kriva, da so široke mase dobile vtis, da je socializem sploh utopija, ali pa sleparija. Uverjen sem, če bi imel proletarijat v vsaki občini dobro, čeprav majhno organizacijo, bi bilo z razmeroma malim trudom dokazano, da socialistične ideje niso utopija, a delavske množice bi dobile hitro vero v svojo moč nazaj. — B. Silno si lahkoverem! Saj imaš vendar izkušnje, da je ljudstvo preveč patriotično, da ga sploh malo briga, če tudi vedoma greši proti sebi. — A. Ni vse tako strašno, kakor se zdi na prvi pogled. Vslak človek ima vest, le malo boš našel takih, ki si jim dokazal, da so vedoma grešili proti sebi, a da njih ne bi opominjala vest: nisem prav napravil, da sem glasoval proti svoji volji samo radi tega, ker je dotični, ki me je o tem prepričal, moj politični nasprotnik. Končno bo zmaga vest nad strastjo. Da je to resnica, nam dokazuje zgodovina zadnjih let. Zlasti na E. Kristanu se to vidi in na tem, kaj so z njim napravili. Kaj so pa napravili kristanovski nadpatriarhi? AH niso začeli z enakó taktiko, kakršne so se naučili od onih, ki so Etbina ugonobili? Oni pravijo: kdor si drzne nam nasprotovati, ga kupimo, če se da kupiti, kdor pa ne, ga pre-

ganjamo in ugonobimo, ali pa porinemo v zapor, da si bo zapomnil, kaj je kristanovstvo. Svočas so se odločili pokupiti v rudarskih revirjih, kar se kupiti da. Mislili so, da bodo s Krušičem dobili tudi ves proletarijat. So si pa prste dobro osmodili. Mahnili so nato na Jesenice, da pridobe z Jeramom tudi ves proletarijat jeseniške kotline. Bilo je malo sreče! Kupili so stavbo, pa je že začela razpadati, omet se je več ne prime, pobeliti se ne da. Niti »Stan in dom« in vsa ostala kompanija ne zmore takega umetnika. Tudi Gorenjci že pravijo, da ne marajo vsi misliti z Jeramovo glavo, katere lastnik ni več on sam. Kristanovci se že jezijo in pesti stiskajo nad trgovsko smolo. Za vsakdanji obed, pravijo, imajo denarja dovolj, lahko bi kupili tudi cele vagone telet in rejnih bikov, pa te hrane se človek tudi naveliča! So še neki posebni ptiči, ki bi dali slastno pečenko. Ti ptiči mi pa dajo težke misli misliti, ki je rekel glavni general, odkar za orožje ni več sposoben, se poslužuje cepca. Zadnjič je v Celju lopnil po enem izmed teh ptičev, ker je pa že star in bolj neroden, je zadel samo perutnico. Mesec dni ni mogel na prosto, toliko je bil poškodovan tisti ptič, a zdaj že spet ljuto kljuva. V Velenju udarec ni zadel. V Mežici imajo celo nekaj takih z grebeni, ampak ti se cepcu kar posmehujejo. Navadno začno kar sami kljuvati. Rad bi jih pa imel na krožniku, še njih kri bi s slastjo srkal, a te misli si bo moral izbiti iz glave in se zadovoljiti z govedino. Zanj je izumil pred nedavnim časom umetno krmo, a najvažnejše je pri tem, da pride neverjetno poceni, različne odpadke zmeša, pa ima profit in živina je zadovoljna z njo. Imenuje se pa delavska politika. — Dva prepirljiva naprejevca iz Stor.

HRASTNIK. Shod JSDS in KDZ 21. februarja t. l. Pravo delavsko gibanje je pri nas skoraj že zaspalo, dasi smo imeli svoje dni močno organizacijo, ki so jo razcepili najprej Grum in njegovi pomagači na dvojce, vodstvo pa prepustili K. Malovrhu. Ta je držal članstvo precej dolgo umetno v šahu, preden se je povsem odločil za kristanovsko politiko. Sodrugi, ki se s kompromisarsko politiko niso strinjali, so ostali svoji razredni organizaciji zvesti. Ni nam pa razumljivo, zakaj si Malovrh in Verden še vedno lastita našo stambiljko? — Shod 21. II. je pa pokazal, da ne stoji vse za koruznim socializmom, kakor je imenoval Golouh kristanovstvo tedaj, ko je šel h komunistom. Isti Golouh je bil 21. II. zopet v Hrastniku na shodu »zdrženih« socialpatriotov in rrr-evolucionarjev in priporočal slogo in zedinjenje tako, kakor se je sam združil s koruznim socializmom. »Zdrženih« so sklicali shod ravno tedaj, ko je imela shod sklican naša organizacija. Pokazali so s tem, da jim ni za resno duhovno in organizacijsko edinstvo proletariata, temveč le za širjenje »nepolitične« politike, kakor jo zagovarja Kristanova »Del. politika«. Na našem shodu je govoril o političnem položaju sohr. Leskošek iz Celja. V svojem obširnem govoru je pojasnil politiko buržoaznih strank, zlasti sedaj vladajočih radikalov in radičevcev in razložil program in pomen socialne demokracije, potem začetek in razvoj socialpatriotizma, ki ga zagovarja in vodi vse, kar se zbira okoli »Del. politike«. — Za njim sta govorila ss. Žlak in Štruc iz Trbovelj. Prvi je razložil važnost, ki jo ima za razvoj in napredek socializma zmaga socialističnega proletariata v občinah. Vedno in vedno slišimo hvalitvi kot dobro metode kapitalističnega razreda, ki umet-

nost, ustvarja gospodarske krize in brezposelnost, zagovarja potrebo militarizma in izziva vojne spletke. Glede likvidacije II. rud. skupine sta poročala ss. Leskošek in Rinaldo. Po ugotovitvi protidelavskih namer TPD je bila sprejeta sledeča

resolucija.
Na shodu zbrano delavstvo ugotavlja, da namerava TPD: reducirati večje število delavcev, znižati s pomočjo redukcije delavske plače in pahniti delavstvo v obupen položaj; oddati večje število delavcev podjetju ing. Dukiču, da tako zniža plače in podaljša delavni čas. Delavstvo protestira proti vsem tem nameram, zlasti pa proti vsaki redukciji, vsakemu znižanju prejemkov in proti uvozu inozemskega premoga na račun reparacij. Zahteva odpravo krivičnih akordnih premij, čezurnega dela in likvidacijo podjetja ing. Dukiča. TPD naj v vseh obratih sama vodi produkcijo in zaposli sama vse delavce. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Glede II. skupine je sprejel zbor sledeči sklep: II. skupina naj se razpusti, namesto nje pa naj se izvedejo volitve obratnih zaupnikov po določilih zakona v zaščito delavcev.

ZABUKOVCA. Podružnica »Svobodec« v Zabukovci bo imela redni letni občni zbor v nedeljo, 7. marca, ob 2. uri popoldan v prostorih Iv. Coceja v Megojnicah. Dnevni red: poročila funkcionarjev in odsekov; volitev novega odbora in zastopnikov v odsekih; razno. — Če ob napovedani uri ne bo dovolj članov navzočih, se bo čez pol ure vršil občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov. Zato pridite vsi točno! — Odbor.

CELJE. Nov reklamni zavod so otvorili gg. poročevalci Kristanove »Delavske poli-

tike«. Poleg reklamnega zavoda imajo v Gosposki ulici blizu Korenove spalnice še urad za tajno zasledovanje in javno zamehovanje. Predsednik te komisije se podpisuje v »Delavski politiki« različno: včasih »M. R.«, včasih kot »Delavec« itd. — V 45. številu »D. P.« so nam napravili brezplačno reklamo za našo novootvorjeno čevljarno, sicer so pokazali zraven svojo jezo, pa to nam ne škoduje, ker vemo, da vstajamo in napredujemo gospodarsko in politično. Naše agilne sodelavce so pa ozmerjali z raznimi priimki, n. pr. gobezdač itd. S tem pa so pokazali svojo maniro pobalinske kvalitete. To so namreč tisti, ki niso za napade. Če bi hoteli mi na vse to reagirati, bi se samo lahko pobahali, da pri nas še nima noben »gobezdač« gobezdaškega znamenja. Nadalje se ti lažisocialisti hvalijo, da so dobili v Celju in okolici 2098 glasov za Delavsko zbornico. Seveda se ne morete s tem pobahati, ker jih niste dobili, temveč ste jih izsilili in nagoljufali. Člane Občega radniškega saveza vam tudi privoščimo, saj jih ne boste dolgo imeli. Ko bodo spoznali, da so le backi vaše partizanske kristanovske politike, vas bodo zapustili. Javne shode bomo sklicali takoj, kadar nas bo pozvalo delavstvo, povelju kapitalistov in kapitalističnih backov se pa mi ne uklonimo. Mi ne polagamo na stare celovske organizacije nobene važnosti, v katerih sedi kapitalist kot »strokovni« predsednik.

Poravnajte naročnino!
5. III. 1926. — 2400.

nic za 25 Din, že obenem z zabojem in poštnino razpošila po povzetju ali proti plačilu vnaprej lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 252, Hrvaška. — Posamezne steklenice »Elsafluide« pa po reducirani ceni 9 Din se dobe v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Tri želje

gotovo vsakega človeka glase: zdravje, dolgo življenje in bogastvo, ali oboje posledaje mo-

remo doseči le tedaj, ako posedujemo prvo, namreč zdravje. Zato je ravno sedaj v pravi čas opozorenje, da se tudi neznatne znake vrzobola, pokašljevanja, hripavosti, krčev ali nahoda in bolečin v udih ne sme zanemariti. Vedno in vedno slišimo hvalitvi kot dobro bolečine olajšujoče domače sredstvo in kos-

metikum že skoz 27 let priljubljeni Fellerjev blagodišeči »Elsafluide«, tudi pri reumatičnih bolečinah. Močnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih stekle-

Vsled ugodne nabave surovin **znatno znižane cene**
nogavicam in drugim pleteninam
Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cenike.
Vsakovratna naročila sprejema naš zastopnik in neravnost tvrdka
M. FRANZL & SINOVI
Poštel predal 44 LJUBLJANA, Privoz 10 Telefon 425

Kje kupiš najceneje?
PRI
ŠENTPETERSKEM BAZARJU
v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.
Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske štofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Bilo in rujavo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zdej tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lasno ceno. **Pozuri se!**

Mr. Ph. Rudolf Ramor
Iekarnar v Ljubljani — Miklošičeva cesta št. 36
naznanja p. n. občinstvu, da je
preselil svojo lekarno v palačo
Okrožnega urada za zavarovanje delavcev
na isti cesti (nasproti Sodne palače) ter jo popolnoma na novo in moderno uredil.
Najbližja lekarna za vse, ki prihajajo na Glavni kolodvor.

Kad r pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izgotovljene obleke, blašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov
„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.
Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno
Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. **SPECIALITETA:** Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 550.—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej.
Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.
Velikanska izbira moških in ženskih štofov.
Oglejte si
„Pri Amerikanču“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Otvoritev ljudske kuhinje.
Naznanjam cenj. občinstvu, da sem otvoril v gostilni g. J. KIRBISCHA, Ljubljanska cesta št. 2 v CELJU
LJUBSKO KUHINJO
kjer se sprejemajo tudi abonenti na hrano. — Cene nizke.
Priporočam se za obilen obisk.
Karl Covník.

Ustanovljeno 1852
TEOD. KORN
Ljubljana, Poljanska c. 8.
(preje Henrik Korn)
Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.
Naprava srelvodov. Kopalniške in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mesni trg št. 15
priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Proletarci!
Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrže tudi vašega denarja ne marajo.
Ustrezite jim!

Galanterija! ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbe modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi **najugodnejše** pri
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika
Na veliko! ob vodi. Na malo!

UČITELJSKA TISKARNA
Ljubljana — Frančiškanska ulica št. 6
registrovana sadruga z omejeno zavestjo.
Tiskovine
za šola, izpizstva in urada, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne naključke, Najmodernejšja uročba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.
STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Priložnostni nakup!
Radi zmanjšanja zaloge na debelo prodajamo nižje navedeno blago v podrobni razprodaji po cenah na veliko in sicer: blago za obleke, moško sukno, volneni, delene, podelene, fularde, krepe, cefire, šifone itd.
DOLČEK IN MARINI
Maribor, Gosposka ul. 27